

แผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน
สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
A Service Quality Improvement Plan of
Air Cargo at Chiang Mai International Airport

วิศรุต ชินวิภาส และ วีรพจน์ เวศพันธุ์

Witsarut Chinwipat and Teerapot Wessapan

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการบิน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Master of Science Program in Aviation, Eastern Asia University

Received: October 19, 2018

Revised: November 23, 2018

Accepted: November 26, 2018

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ที่จำเป็นของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน (2) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินในปัจจุบัน (3) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย ในงานวิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นแรกศึกษาคุณสมบัติด้านความรู้ที่จำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ โดยศึกษาจากกฎ ระเบียบของประเทศไทย และคู่มือขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ขั้นตอนที่สองศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ ที่ทำงานในปัจจุบัน โดยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจากประชากรอย่างคือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ ทั้งหมดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย จำนวน 20 คน ขั้นตอนที่สามทำการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาและผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมเพื่อทราบปัจจัยภายใน และภายนอกต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทำ SWOT Analysis เพื่อได้แผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ และนำแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ ที่ได้ ให้ผู้บังคับบัญชาและผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานจริง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้ตรวจสอบฯ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทที่ 1 ความรู้ทั่วไปด้านการบินและการบริหารสนามบิน ประเภทที่ 2 ความรู้ด้านวิชาเฉพาะประกอบด้วย ด้านกายภาพสนามบิน ด้านเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศประเภททัศนวิสัย ด้านการดับเพลิงกู้ภัยและแผนฉุกเฉิน ด้านการปฏิบัติงานในเขตการบิน ด้านการบริหารจัดการ ด้านนิรภัย และด้านสิ่งแวดล้อมสนามบิน ผลจากการทำ SWOT Analysis นั้น ให้ได้กลยุทธ์ระดับองค์กรในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ ที่สำคัญ คือ พัฒนางองค์กร บุคลากร ระบบงานสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แผนพัฒนา, เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัย, สนามบิน

Abstract

The objective of this mixed method research was (1) to study the service quality of air freight carriers at Chiang Mai international airport (2) to develop a service quality improvement plan for air

freight carriers at Chiang Mai international airport (3) to investigate the feasibility and consistency of a service quality improvement plan for air freight carriers at Chiang Mai international airport. This research has two steps. First, to survey quality of services by sampling 5 leaders of the freight carriers at Chiang Mai international airport and to analyze the consumer expectations and perceptions of service quality called SERVQUAL. Second, to interview 7 experts of air freight carriers. The interviews and questionnaires were analyzed by SWOTANALYSIS (a study by an organization to identify its internal strengths and weaknesses and external opportunities and threats.) for the developed service of air freight carriers. The results of this study were able to compare expectations and real perceptions from the service quality of air freight carriers at Chiang Mai international airport. Quick response time, understanding and sympathy were different the results of data were analyzed using SWOT ANALYSIS that gave us the strategic plan for development of the quality of service. Two major issues are the development of the physical characteristics and service characteristics of employees. The result of this research can be used for planning for developing the quality of service for air freight carriers at Chiang Mai international airport.

Keywords: development plan, safety inspector, aerodrome

บทนำ

องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization--ICAO) เป็นหน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวางระเบียบข้อบังคับ สำหรับกิจกรรมการบินระหว่างประเทศ ระหว่างชาติ เป็นผู้จัดการกำหนดมาตรฐานและวิธีปฏิบัติที่ใช้ในกิจการการบินทุกประเภท โดยได้จัดทำในลักษณะเป็นข้อตกลงระหว่างนานาประเทศ รวมทั้งออกระเบียบข้อบังคับการเดินทางอากาศ การออกประกาศนียบัตรและการตรวจสอบเครื่องบินการกำหนดคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบินและเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างเครื่อง กำหนดลักษณะของท่าอากาศยาน กำหนดมาตรฐานระบบสื่อสารและวิทยุช่วยบิน กิจการศุลกากร คนเข้าเมือง ตลอดจนข้อบังคับว่าด้วยสุขภาพของผู้โดยสารเครื่องบิน สินค้า และพัสดุลำเลียงโดยทางเครื่องบิน และทำหน้าที่สอบสวนเมื่อเกิดอุบัติเหตุทางเครื่องบินเกิดขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 191 ประเทศ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกจึงมีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานที่ ICAO กำหนด (ICAO, 2001)

จากการที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยประกาศพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 ซึ่งมาตรา 60/1 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา 60/34 สนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตจะเปิดให้บริการแก่สาธารณะได้ต่อเมื่อได้รับใบรับรองการดำเนินงานสนามบินสาธารณะจากผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย มาตรา 60/20 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการดำเนินงานสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตที่ได้รับใบรับรองการดำเนินงานสนามบินสาธารณะ ปัจจุบันยังไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินที่ความรู้ตามที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ หรือกรรมการบินพลเรือนกำหนด ดังนั้น การศึกษาการวิจัยนี้จึงมีความจำเป็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ที่จำเป็นของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินในปัจจุบัน
3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จํานงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (2545) กล่าวว่า การพัฒนาตามทฤษฎีของพุทธศาสนา การพัฒนาตรงกับคำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึง การทำให้เจริญงอกงาม ถึงอย่างไรก็ตาม คำว่า “การพัฒนา” ในที่นี้เป็นคำที่กำหนดให้มีคุณค่า และตามหลักการของพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อมๆ กัน 4 ทาง คือ

1. การพัฒนาทางด้านกายภาพ (physical development) เป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย การฝึกอบรมร่างกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งภายนอกด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งภายนอกเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษให้กุศลธรรมเจริญงอกงามและกำจัดให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญไป สิ่งภายนอกที่มีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ก็คือ อารมณ์ภายนอกทั้ง 5 ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส จุดมุ่งหมายของการพัฒนาในข้อนี้ก็คือ การทำให้บุคคลรู้จักวิธีการเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอกทั้ง 5 อย่างนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าสูงขึ้น

2. การพัฒนาทางด้านศีลธรรม (moral development) เป็นกระบวนการฝึก อบรมบุคคลให้มีศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อบุคคลอื่น

3. การพัฒนาทางด้านจิตใจ หรือทางด้านอารมณ์ (spiritual or emotional development) เป็นความพยายามที่จะฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งให้มีความมั่นคง และมีความเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน มีสมาธิ

มีความสดชื่นเบิกบาน มีความสงบสุข แจ่มใส เป็นต้น การพัฒนาทางด้านจิตใจที่บางทีเรียกว่า การพัฒนาอารมณ์

4. การพัฒนาทางด้านสติปัญญา (intellectual development) เป็นกระบวนการในการฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ผู้ที่มีความรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาพของมัน สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ และบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสเศร้าหมอง และทำตนให้ปลอดพ้นจากความทุกข์ ทำตนให้มีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถทำตนให้อยู่เหนือปัญหา เหนือความขัดแย้ง และพัฒนาส่วนรวมให้มีความสงบ มีความเสมอภาค และมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ

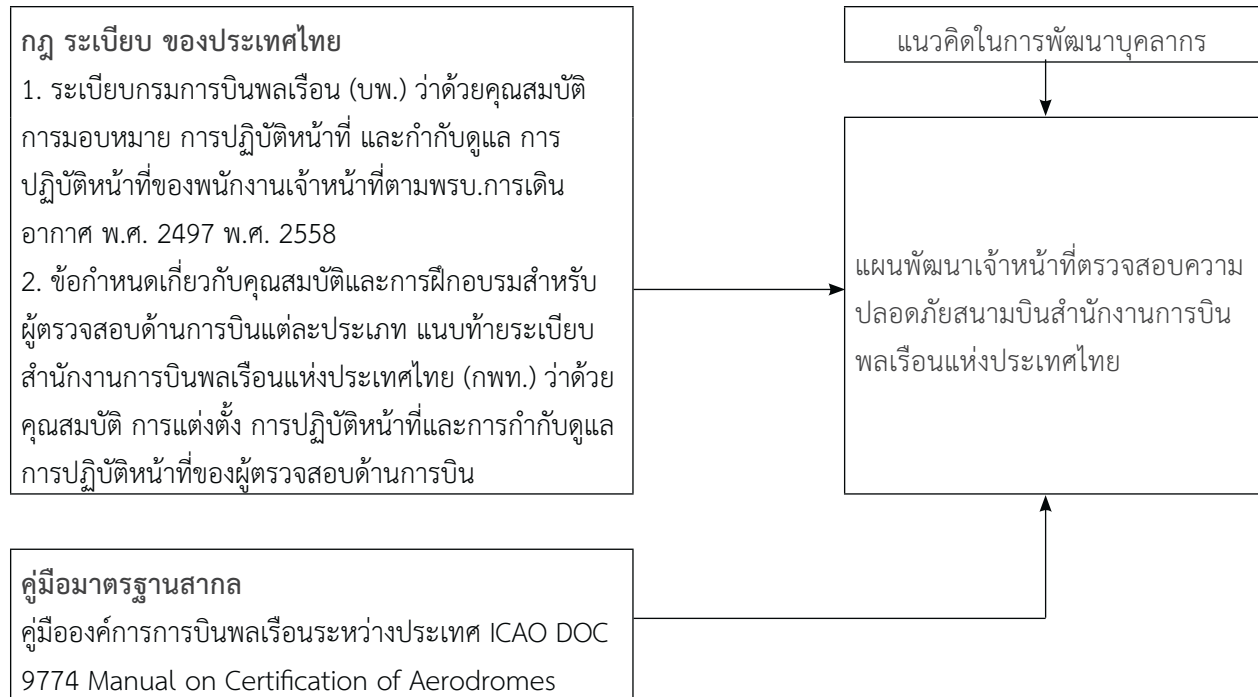
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 -2544 กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของคน ประกอบด้วยการส่งเสริมให้ประเทศมีโครงสร้างประชากรที่เหมาะสม และมีการกระจายของประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ของประเทศ การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาจิตใจให้เกิดผลในทางปฏิบัติการพัฒนาสติปัญญาและทักษะฝีมือแรงงานให้คนไทยทุกคนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นในกระบวนการผลิตและสามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพและพลานามัยที่มุ่งเสริมโอกาสให้คนไทยทุกคนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าและมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรค

วิเชียร แก่นไร (2542, น. 10) กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ และการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และความสามารถในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการพัฒนาร่างกาย และจิตใจ

ยีนยง ราชวงศ์ (2551) ได้ให้นิยามว่า แผนพัฒนาตนเอง (Individual Development Plan--IDP) หมายถึง การพัฒนาบุคลากรโดยยึดหลักการประเมินสมรรถนะ (competency based approach) จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถรู้จุดเด่น จุดด้อยของความสามารถในการ ปฏิบัติงานของตน และสามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของหน่วยงาน และของตนเองอย่างแท้จริง โดยจะต้องผ่านกระบวนการประเมินสมรรถนะที่ประกอบ

ด้วย การประเมินตนเอง ร่วมกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาประเมิน นำผลสรุปผล ว่าสมรรถนะใดที่จำเป็นต้องพัฒนา และสมรรถนะใดที่ไม่จำเป็นต้องพัฒนา ต่อจากนั้นนำมาจัดอันดับสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนา พร้อมให้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ทำการศึกษากฎ ระเบียบ ของกรมการบินพลเรือน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และคู่มือขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) Doc 9774 Manual on Certification of Aerodromes การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ผู้บังคับบัญชา ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม จำนวน 25 คน ซึ่งแบ่งเป็น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยฯ จำนวน 20 คน และผู้บังคับบัญชา ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรม

เหตุผลประกอบ ว่าการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวจะส่งผลต่ออะไร ต่อใคร เช่น จะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน หน่วยงาน ชุมชน วงการวิชาชีพ หรือตนเอง เป็นต้น

จำนวน 5 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดไม่มีกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์สมรรถนะด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินที่ทำงานอยู่ในปัจจุบัน

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์สถานะแวดล้อมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามไปเสนอให้กับผู้

เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง
เที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC ผลที่ได้จะต้องมี
ค่า IOC ≥ 0.5 จึงจะยอมรับได้ โดยมีการกำหนดเกณฑ์ คือ

1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่มีความเห็น

1 หมายถึง สอดคล้อง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล มีค่า IOC เท่ากับ 0.73

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านสมรรถนะด้านความรู้ที่
เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำดังนี้ แจกแบบสอบถาม
ให้กับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินทั้งหมดที่
ทำงานอยู่ในสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยใน

ตาราง 1

ความรู้ด้านการบินที่จำเป็นต่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน

ความรู้ด้านการบิน	ICAO	บพ.	กพท.
ความรู้พื้นฐานด้านสนามบินและการบิน			
1. ความรู้เรื่องภาคผนวก 14	/	/	/
2. การจัดการท่าอากาศยานเบื้องต้น	/		
3. มนุษย์ปัจจัยด้านการบิน	/	/	/
4. ขั้นตอนการออกใบรับรองการดำเนินงานสนามบิน	/	/	/
ความรู้พื้นฐานด้านสนามบินและการบิน			
5. ระบบจัดการความปลอดภัยด้านการบิน	/	/	/
6. การจัดการการจราจรทางอากาศเบื้องต้น	/		
7. ความรู้พื้นฐานสำหรับนักบินส่วนบุคคลภาคพื้น	/	/	/
8. กฎหมายเกี่ยวกับการบินของประเทศไทย	/	/	/
9. การประเมินการตรวจสอบความปลอดภัยการบิน			/
10. ระบบการจัดการคุณภาพ			/
11. เทคนิคการตรวจสอบ	/	/	/
12. ระบบข้อมูลข่าวสารการบินเบื้องต้น	/		
13. การประเมินความเสี่ยงด้านการบิน	/	/	/

ปัจจุบัน และการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชา และผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
ปริมาณ ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage)
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(standard deviation) บรรยายข้อมูลทั่วไป และระดับ
ความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัย

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมาย ระเบียบ เอกสาร
คู่มือที่เกี่ยวข้อง พบว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัย
สนามบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ควร
มีสมรรถนะด้านความรู้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 (ต่อ)

ความรู้ด้านการบินที่จำเป็นต่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน

ความรู้ด้านการบิน	ICAO	บพ.	กพท.
ด้านกายภาพสนามบิน			
14. การวางแผนและระบบสนามบิน	/	/	/
ความรู้พื้นฐานด้านสนามบินและการบิน			
15. การออกแบบและก่อสร้างสนามบิน	/	/	/
16. การบำรุงรักษาสนามบิน	/	/	/
17. วิศวกรรมพื้นผิวสนามบิน	/		
ด้านเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศประเภท ทักษะวิสัย			
18. ระบบนำทางทางอากาศ	/	/	/
19. การบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าสนามบิน	/	/	/
20. มาตรฐานเครื่องอำนวยความสะดวกใน	/	/	/
ด้านการปฏิบัติงานในเขตปฏิบัติการบิน			
21. การปฏิบัติงานให้ปลอดภัยในสนามบิน	/	/	/
22. ความปลอดภัยในลานจอดสนามบิน	/	/	/
23. การจัดการและปฏิบัติงานในลานจอด	/	/	/
24. การบริหารจัดการสัตว์สนามบิน	/	/	/
25. การบริหารจัดการสินค้าอันตราย	/		
ด้านแผนฉุกเฉินและดับเพลิงกู้ภัยอากาศยาน			
26. การบริหารจัดการและการวางแผนเหตุฉุกเฉิน	/	/	/
27. การดับเพลิงอากาศยาน	/	/	/
28. ผู้ตรวจสอบด้านการดับเพลิง	/	/	/
ด้านการจัดการนิรภัยการบิน			
29. การดำเนินการระบบจัดการความปลอดภัยการบิน	/	/	/
30. การบูรณาการระบบบริหารจัดการความปลอดภัย	/	/	/
31. ขั้นตอนการศึกษาด้านการบิน	/		
ด้านสิ่งแวดล้อมการบิน			
32. ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม			/
33. การตรวจติดตามมาตรการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม			/
34. สิ่งแวดล้อมการบิน			/

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 20 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 ปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี ระดับความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ ในปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.39) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ เห็นว่าส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิศวกรรมผิวพื้นสนามบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 รองลงมา คือ การออกแบบและก่อสร้างสนามบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 และน้อยที่สุดคือ ระบบจัดการความปลอดภัยด้านการบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และเมื่อพิจารณาตามประเภทของความรู้ ด้านความรู้พื้นฐาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดการการจราจรทางอากาศเบื้องต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ด้านกายภาพสนามบิน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วิศวกรรมผิวพื้นสนามบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 ด้านเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดิน

อากาศประเภททัศนวิสัย ข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าสนามบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ด้านการปฏิบัติงานในเขตการบิน ข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การบริหารจัดการสินค้าอันตราย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 ด้านการดับเพลิงกู้ภัยและแผนฉุกเฉิน ข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ผู้ตรวจสอบด้านการดับเพลิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05 ด้านการจัดการระบบความปลอดภัยสนามบิน ข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ แผนความปลอดภัยประเทศด้านการบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 ด้านสิ่งแวดล้อมสนามบิน ข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ สิ่งแวดล้อมการบิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05

3. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน และนโยบายของผู้บริหาร พบว่า มีประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตาราง 2

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

จุดแข็ง (strength) 1. สำนักงานฯ สนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากร 2. มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างประเทศในการพัฒนาบุคลากร 3. บุคลากรในปัจจุบันสามารถพัฒนาเพื่อเป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน	จุดอ่อน (weakness) 1. ปริมาณงานของพนักงานที่มากเกินไป จนกระทบต่อการพัฒนา/อบรม หรือการตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน 2. หน่วยงานยังคงมีวัฒนธรรมความเป็นราชการอยู่มาก 3. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานยังไม่พร้อมต้องทำการสร้างขึ้นใหม่อีกมาก
โอกาส (opportunity) 1. ได้รับความช่วยเหลือ การสนับสนุนจากรัฐบาล และองค์กรต่างประเทศในการพัฒนาสมรรถนะ 2. หน่วยงานภายนอกให้ความยอมรับมากขึ้น 3. เป็นหน่วยงานใหม่ ยังสามารถใช้คนใหม่สร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ได้	อุปสรรค (threat) 1. หน่วยงานภายใต้การกำกับจัดตั้งมานานและมีผู้เชี่ยวชาญมากกว่า 2. มีการตรวจสอบกายองค์กรการบินพลเรือนระหว่างประเทศและหน่วยงานอื่นเป็นระยะ 3. ผลจากการไม่ผ่านมาตรฐานการตรวจสอบผู้กำกับดูแลขององค์กรการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เมื่อพิจารณาผลการประเมินทั้งปัจจัยภายนอกและภายในแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ซึ่งจากกลยุทธ์ที่วิเคราะห์ได้นั้น เพื่อนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนเป็นมีความเป็นไปได้ ผู้วิจัยจึงสรุป

ประเด็นให้สอดคล้องกับแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้กลยุทธ์ระดับองค์กร 1 ประเด็น กลยุทธ์ระดับแผนงาน 2 ประเด็น และกลยุทธ์ระดับโครงการ 4 ประเด็น

จากการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย สามารถจำแนก

แผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน ด้านความรู้ด้านสนามบินและการบิน 4 โครงการ ทั้งนี้ การในแผนกลยุทธ์พัฒนาไปสู่การปฏิบัติจะมีเงื่อนไขความสำเร็จดังต่อไปนี้

1. ควรมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความ

ปลอดภัยสนามบิน มีความรู้พื้นฐานด้านสนามบินและการบินภายใน 1 ปีแรก

2. ควรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินในแต่ละด้าน เข้าร่วมโครงการตามแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน ในหลักสูตรเดียวกัน

ตาราง 3

สรุปกลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับแผนงานและกลยุทธ์ระดับโครงการ

กลยุทธ์ระดับองค์กร	กลยุทธ์ระดับแผนงาน	กลยุทธ์ระดับโครงการ
- พัฒนาองค์กร บุคลากร ระบบงานสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง	- พัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน - ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินมีความรู้ที่เท่าเทียมกัน	- จัดฝึกอบรมความรู้พื้นฐานและเฉพาะด้านที่เปิดภายในประเทศ - จัดฝึกอบรมความรู้พื้นฐานที่ต้องศึกษาต่างประเทศ - จัดฝึกอบรมความรู้ เฉพาะด้านที่ต้องศึกษาต่างประเทศ - จัดหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ฯ ในฝ่ายให้เข้าร่วมฝึกอบรม

การอภิปรายผล

การวิจัย พบว่า ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสอดคล้องตามระเบียบกรรมการบินพลเรือน (บพ.) ว่าด้วยคุณสมบัติการมอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่ และกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 พ.ศ. 2558 ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติและการฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจสอบด้านการบินแต่ละประเภท แนบท้ายระเบียบ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ว่าด้วย คุณสมบัติ การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบด้านการบิน และ Doc 9774 Manual on Certification of Aerodromes กำหนด ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับสนามบินและการบิน โดยความรู้พื้นฐานประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับภาคผนวก 14 การจัดการท่าอากาศยาน มนุษย์ปัจจัยด้านการบิน ขั้นตอนการออกใบรับรองการดำเนินงาน ระบบจัดการความปลอดภัยด้านการบิน การจัดการการจราจรทางอากาศ ความรู้พื้นฐานสำหรับนักบิน กฎหมายเกี่ยวกับการบินของประเทศไทย การประเมินการตรวจสอบความปลอดภัยการบิน ระบบการจัดการคุณภาพ เทคนิคการตรวจสอบ ระบบข้อมูลข่าวสารการบิน และการประเมินความเสี่ยงด้านการบิน โดยความรู้

เฉพาะด้าน ประกอบด้วย ด้านกายภาพสนามบินประกอบด้วย การวางแผนและระบบสนามบิน การออกแบบและก่อสร้างสนามบิน การบำรุงรักษาสนามบิน และวิศวกรรมพื้นผิวสนามบิน ด้านเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศประเภททัศนวิสัยประกอบด้วย ระบบนำทางทางอากาศ การบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าสนามบิน และมาตรฐานเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศภาคพื้น ด้านการปฏิบัติงานในเขตการบินประกอบด้วย การปฏิบัติงานให้ปลอดภัยในสนามบิน ความปลอดภัยในลานจอดสนามบิน การจัดการและปฏิบัติงานในลานจอด การบริหารจัดการสัตว์สนามบิน และการบริหารจัดการสินค้าอันตราย ด้านแผนฉุกเฉินและดับเพลิงกู้ภัยอากาศยานประกอบด้วย การบริหารจัดการและการวางแผนเหตุฉุกเฉิน การดับเพลิงอากาศยาน และผู้ตรวจสอบด้านการดับเพลิง ด้านการจัดการนิรภัย ประกอบด้วย การดำเนินการระบบจัดการความปลอดภัยการบิน การบูรณาการระบบบริหารจัดการความปลอดภัย ขั้นตอนการศึกษาด้านการบิน และแผนความปลอดภัยประเทศด้านการบิน ด้านสิ่งแวดล้อมสนามบินประกอบด้วย ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจติดตามมาตรการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

และสิ่งแวดล้อมการบิน

ความรู้ของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ แบ่งตามลักษณะได้ดังนี้ ด้านความรู้ทั่วไป ด้านกายภาพสนามบิน ด้านเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศประเภททัศนวิสัย ด้านการปฏิบัติงานในเขตการบิน ด้านแผนฉุกเฉินและดับเพลิงกู้ภัย อากาศยาน ด้านการจัดการบินภัยการบิน ด้านสิ่งแวดล้อมการบินจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนา

แผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินได้รับการเห็นชอบจากรองผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย หัวหน้ากองตรวจสอบมาตรฐานสนามบิน และหัวหน้ากองสิ่งแวดล้อมการบิน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ควรจะพิจารณานำแผนพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินไปใช้เพื่อพัฒนาบุคลากรตามพันธกิจ

ของสำนักงานฯ

2. หน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมการบินที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสนามบิน ควรจะนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรของตนต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยประเมินประสิทธิผลการนำแผนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบิน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยไปใช้การจริง

2. สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ควรนำรูปแบบการวิจัยไปทำการสำรวจเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความปลอดภัยสนามบินด้านอื่นๆ เช่น การตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยการปฏิบัติการบิน การตรวจสอบมาตรฐานความปลอดภัยการบริการจราจรทางอากาศ และการตรวจสอบมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น

References

- Adiwattanasit, J. (2002). *Sociology according to Buddhism concept*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (in Thai)
- International Civil Aviation Organization. (2001). *ICAO Doc 9774 - manual on certification of aerodromes*. Montreal: Author.
- Keanrai, W. (1999). *Self-development of primary school administrators under the office of Suphan Buri provincial primary education*. Master of Education Thesis, Kasetsart University. (in Thai)
- Rajawong, Y. (2008). *Teachers and educational personnel development by ID – PLAN*. Retrieved from www.gotoknow.org/posts/180318 (in Thai)

